

Umowa Nr ...../IR/16

zawarta w Bydgoszczy, w dniu ..... 2016 r. pomiędzy:
Zarządem Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej w Bydgoszczy z siedzibą
przy ul. Toruńskiej 174a w Bydgoszczy (85-844), NIP: 554-10-06-413, REGON: 090476971, zwanym dalej
w tekście „**Zamawiającym**” reprezentowanym przez :

.....
a ..... z siedzibą w .....,
zarejestrowaną ..... KRS ....., NIP ....., REGON
....., zwanym dalej w tekście „**Wykonawcą**” reprezentowanym przez:

Na podstawie art. 4 pkt. 8 ustawy z dnia 29.01.2004 r. – Prawo zamówień publicznych (*Dz. U. 2013r. poz. 907 z późn. zm.*), Strony zawarły umowę następującej treści:

§ 1.

1. Zamawiający zleca, a Wykonawca zobowiązuje się wykonać roboty budowlane w zakresie
**Przebudowy ulicy 16 Pułku Ułanów Wielkopolskich w Bydgoszczy – budowy miejsc postojowych
w ramach programu inicjatyw lokalnych 5/6 w 2016 roku** zgodnie z:

- a) wybraną Ofertą Wykonawcy z dnia ..... r., której kopia wraz z kosztorysem ofertowym stanowi **załącznik Nr 1** do niniejszej umowy,
- b) specyfikacjami technicznymi wykonania i odbioru robót budowlanych, stanowiącymi **załącznik Nr 2** do niniejszej umowy.
- c) dokumentacją projektową stanowi **załącznik Nr 3** do niniejszej umowy;

2. Zamówienie obejmuje:

Zakres branży drogowej:

- Usunięcie warstwy ziemi urodzajnej (humusu) o grubości do 15 cm za pomocą spycharek,
- Wykonanie robót rozbiórkowych: obrzeży 8x30 cm na podsypce piaskowej, opaski z płyt betonowych 50x50x7 cm na podsypce piaskowej, ław pod krawężniki z betonu, krawężników betonowych 15x30 cm na podsypce piaskowej, nawierzchni z mas mineralno-bitumicznych o grubości 4 cm, podbudowy betonowej o grubości 12 cm,
- Wywóz gruzu z terenu rozbiórki,
- Zabezpieczenie urządzeń teletechnicznych i elektrycznych,
- Wykonanie przepustów rurą PVC śr. 160 mm pod drogami i innymi przeszkodami wykopem otwartym w gruncie kat. IV,
- Regulacja pionowa studzienek dla kraterów ściekowych ulicznych – beton C30/37 szybkowiązący,
- Roboty pomiarowe: przy powierzchniowych robotach ziemnych – koryta pod budowę placów postojowych,
- Roboty ziemne: wykopy,
- Profilowanie i zagęszczanie podłoża wykonane mechanicznie w gruncie kat. II-IV pod warstwy konstrukcyjne nawierzchni,
- Wykonanie warstw konstrukcyjnych nawierzchni miejsc postojowych :
  - kostka betonowa gr. 8 cm kolor szary z uwzględnieniem linii oddzielających stanowiska postojowe koloru antracyt na podsypce cementowo-piaskowej 1:4 gr. 3 cm
  - podbudowa z KŁSM 0/31,5 mm gr. 20 cm
  - warstwa odcinająca z piasku gr. 15 cm
- Wykonanie warstw konstrukcyjnych nawierzchni miejsc postojowych przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych:
  - kostka betonowa gr. 8 cm kolor szary na podsypce cementowo-piaskowej 1:4 gr. 3 cm
  - podbudowa z KŁSM 0/31,5 mm gr. 20 cm
  - warstwa odcinająca z piasku gr. 15 cm
- Wykonanie warstw konstrukcyjnych nawierzchni jezdni ulicy 16 Pułku Ułanów Wielkopolskich na szerokość 50 cm :
  - warstwa ścieralna AC11S gr. 4 cm

- warstwa wiążąca AC16W gr. 6 cm
- podbudowa z KŁSM 0/31,5 mm gr. 35 cm

▪ Wykonanie warstw konstrukcyjnych nawierzchni chodnika:

- kostka betonowa gr. 6 cm kolor szary na podsypce cementowo-piaskowej 1:4 gr. 3 cm
- podbudowa betonowa C8/10 gr. 10 cm
- warstwa odcinająca z piasku gr. 10 cm

▪ Ustawienie krawężników betonowych wystających 15x30 cm i oporników betonowych o wym. 12x25 cm na ławie betonowej C12/15 gr. 15 cm, podsypce cementowo-piaskowej 1:4 gr. 3 cm

▪ Ustawienie obrzeży betonowych 8x30 cm na ławie betonowej C12/15 gr. 10 cm, podsypce cementowo-piaskowej 1:4 gr. 3 cm

▪ wykonanie oznakowania pionowego i poziomego

▪ Wykonanie trawników dywanowych

Szczegółowy zakres i opis robót budowlanych do wykonania zawiera kosztorys ofertowy.

3. Wysokościowo należy dowiązać się do przyległego otoczenia, tj. do wysokości istniejących krawężników, obrzeży, wg ustaleń z Inspektorem Nadzoru.
4. Odwodnienie należy wykonać poprzez spadki podłużne i poprzeczne do istniejącej kanalizacji deszczowej lub na przyległy teren.

§ 2.

1. Termin wykonania zamówienia: **30 dni** od dnia przekazania terenu budowy, tj. **do .....**
2. Termin przekazania terenu budowy w ciągu **7 dni** od dnia podpisania umowy, tj. ....

§ 3.

1. Za wykonanie przedmiotu Umowy, Zamawiający zapłaci Wykonawcy niepodlegającą waloryzacji, cenę umowną **w wysokości brutto: .....** (słownie: .....) **PLN**, w tym **VAT** w wysokości 23%.
2. Za wykonanie przedmiotu Umowy Zamawiający zapłaci należne Wykonawcy wynagrodzenie według niepodlegających waloryzacji cen jednostkowych ujętych w poszczególnych pozycjach kosztorysu ofertowego Wykonawcy oraz ilości faktycznie wykonanych i odebranych robót w ramach Umowy, które stanowi ostateczną zapłatę Wykonawcy nieprzekraczającą kwoty określonej w ust. 1, z zastrzeżeniem § 13 Umowy.
3. Łączna wartość brutto robót budowlanych, dostaw lub usług dotyczących tych robót wykonanych w ramach zamówienia przez Wykonawcę, Podwykonawców, dalszych Podwykonawców nie może przekroczyć wartości wynagrodzenia brutto, określonego w ust. 1.
4. Ustala się, że wynagrodzenie Wykonawcy uwzględnia wszystkie obowiązujące w Polsce podatki, włącznie z podatkiem VAT oraz opłaty celne i inne opłaty związane z wykonaniem przedmiotu Umowy.
5. W przypadku ustawowej zmiany stawki podatku VAT aneksem wprowadzona zostanie zmiana do Umowy.

§ 4.

Zamawiający przewiduje udzielenie Wykonawcy zamówień uzupełniających tylko wtedy, gdy będzie posiadał środki finansowe na ich wykonanie.

§ 5.

1. Inspektorem Nadzoru ustanowionym przez Zamawiającego jest:
  - a) w branży drogowej – p. Jerzy Naparło
  - b) w branży zieleni – p. Aleksandra Porzych
 Inspektor Nadzoru branży drogowej koordynuje realizację zamówienia.
2. Inspektor Nadzoru wypełnia obowiązki i działa w ramach kompetencji określonych w Umowie oraz ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane.
3. Polecenia wydawane przez Inspektora Nadzoru powinny mieć formę pisemną. Jeżeli w jakichkolwiek okolicznościach Inspektor Nadzoru uzna za konieczne wydanie ustnego polecenia, Wykonawca powinien zastosować się do takiego polecenia. Inspektor Nadzoru powinien w takim przypadku wystawić pisemne potwierdzenie swojej ustnej decyzji.
4. Jeżeli Wykonawca zignoruje uzasadnione żądania Inspektora Nadzoru dotyczące wykonania robót, to Inspektor Nadzoru ma prawo zawiesić wykonanie robót do czasu spełnienia przez Wykonawcę odpowiednich wymagań. Wszelkie opóźnienia wynikłe z powodu takiego zawieszenia obciążają Wykonawcę.
5. Wstrzymanie robót przez Inspektora Nadzoru obejmuje:

- 1) wykonanie robót niezgodnie z Umową lub z warunkami bezpieczeństwa,
- 2) wystąpienie warunków atmosferycznych, mogących wpłynąć na pogorszenie jakości robót,
- 3) inne przypadki, wynikające z zachowania Wykonawcy.

§ 6.

Przedstawicielem Wykonawcy odpowiedzialnym za prawidłową realizację przedmiotu Umowy jest Kierownik Budowy .....

§ 7.

1. Wykonawca, zgodnie z oświadczeniem zawartym w Ofercie wykonuje zamówienie samodzielnie.
2. W trakcie realizacji zamówienia Wykonawca może zmienić swoją deklarację złożoną w Ofercie w zakresie wykonania części zamówienia samodzielnie lub za pomocą Podwykonawców.
3. Wykonawca pełni funkcję koordynatora robót objętych przedmiotem zamówienia i usuwania ewentualnych wad, w przypadku wykonywania zamówienia z pomocą Podwykonawców lub dalszych Podwykonawców.
4. Wykonanie przedmiotu zamówienia w podwykonawstwie nie zwalnia Wykonawcy od odpowiedzialności i zobowiązań wynikających z warunków umowy. Wykonawca jest odpowiedzialny za działania, uchybienia i zaniedbania Podwykonawcy, w takim zakresie, jak gdyby były one działaniami, uchybieniami lub zaniedbaniami samego Wykonawcy.
5. Jeżeli Inspektor Nadzoru ma uzasadnione podejrzenia, że uprawnienia, kwalifikacje Podwykonawcy lub ich wyposażenie w sprzęt nie gwarantują odpowiedniej jakości wykonania przedmiotu Umowy, lub dotrzymania terminów ich wykonania, może żądać od Wykonawcy zmiany Podwykonawcy.

§ 8.

1. Wykonawca wykonuje roboty budowlane zgodnie z Umową, specyfikacjami technicznymi wykonania i odbioru robót budowlanych, poleceniami Inspektora Nadzoru, zasadami sztuki budowlanej i współczesnej wiedzy technicznej oraz obowiązującymi: ustawami wraz z aktami wykonawczymi do tych ustaw, normami, przepisami i odpowiednimi aprobatami.
2. Przed przystąpieniem do robót Wykonawca ma obowiązek :
  - a) dokonać wspólnie z gestorami sieci przeglądu uzbrojenia wod.-kan., gazowego, teletechnicznego – dotyczy ilości, stanu technicznego skrzynek zaworów wodociągowych, gazowych, włączów studni kanalizacji deszczowej, sanitarnej, teletechnicznej, ewentualnych zanieczyszczeń studni. Po zakończeniu robót drogowych Wykonawca przedstawi Zamawiającemu protokoły z przeglądu uzbrojenia sieci z poszczególnymi gestorami.
  - b) udokumentować istniejący stan techniczny sąsiadującej zabudowy (wykonać dokumentację fotograficzną), a w trakcie realizacji robót bezwzględnie prowadzić stały monitoring jej stanu technicznego. Komplet dokumentów należy dostarczyć do Zamawiającego.
  - c) zlokalizować i zabezpieczyć wszystkie punkty poligonowe, znajdujące się w pasie robót. W przypadku ich naruszenia Wykonawca jest zobowiązany do ich odtworzenia i przekazania stosownej dokumentacji do Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej oraz do Zamawiającego. Przekazanie pełnej dokumentacji odtworzenia znaków geodezyjnych jest warunkiem ostatecznego odbioru robót – protokolarnie. Zgodnie z prawem budowlanym Wykonawca zobowiązany jest wykonać we własnym zakresie inwentaryzację geodezyjną powykonawczą w 4 egzemplarzach dla każdej branży osobno. Należy ją dostarczyć Zamawiającemu nie później niż w terminie 14 dni kalendarzowych od daty odbioru końcowego robót.
3. W czasie prowadzenia robót Wykonawca przestrzega warunków określonych przez gestorów uzbrojenia. Wszelkie koszty i opłaty związane z uzyskaniem oraz wypełnieniem warunków uzgodnień ponosi bezpośrednio Wykonawca.
4. Ze względu na występowanie uzbrojenia podziemnego należy zachować ostrożność podczas prowadzenia wszelkich robót w jego pobliżu – wykopy w strefie występowania urządzeń podziemnych należy prowadzić ręcznie. Lokalizacja uzbrojenia pokazana jest na oryginalnych naniesieniach sieci i przewodów uzbrojenia terenu znajdujących się w niniejszej dokumentacji. W przypadku wątpliwości co do lokalizacji uzbrojenia podziemnego należy skorzystać

z oryginałów naniesień i wykonać przekopy kontrolne celem dokładnej lokalizacji urządzeń podziemnych w obecności gestora sieci. Należy bezwzględnie przestrzegać ustaleń zawartych w uzgodnieniach.

5. Materiały – nowe, użyte do realizacji przedmiotu Umowy winny odpowiadać, co do jakości wymogom wyrobów dopuszczonych do obrotu i stosowania w budownictwie określonym w art.10 ustawy Prawo budowlane oraz wymaganiom Zamawiającego określonymi w specyfikacjach technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych.
6. Na wszystkie nowe materiały użyte do realizacji przedmiotu Umowy, Wykonawca, na żądanie Inspektora Nadzoru przedłoży orzeczenia lub atesty.
7. Na zmianę materiałów użytych do realizacji przedmiotu Umowy wymagana jest uprzednia pisemna zgoda Zamawiającego.
8. Wykonane roboty budowlane i materiały użyte do ich wykonania podlegają bieżącym badaniom zgodnie ze specyfikacjami technicznymi wykonania i odbioru robót budowlanych.
9. Badania, bieżące jak i na żądania Zamawiającego, Wykonawca będzie przeprowadzał na własny koszt w laboratorium zaakceptowanym przez Zamawiającego w ilościach pozwalających Inspektorowi Nadzoru dokonać właściwej oceny wbudowanego materiału drogowego.
10. Niezależnie od badań prowadzonych przez Wykonawcę, Zamawiający może prowadzić badania we własnym zakresie, poprzez własne laboratorium. Wyniki badań laboratorium Zamawiającego będą wiążące dla obu Stron.
11. W przypadku stwierdzenia przez Inspektora Nadzoru zastosowania niewłaściwej technologii robót lub wbudowania materiałów nie spełniających wymogów specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych, Wykonawca zobowiązany jest do ich usunięcia w terminie 3 dni.

§ 9.

1. W czasie wykonywania robót oraz usuwania ewentualnych wad, Wykonawca podejmuje wszelkie niezbędne kroki w celu ochrony środowiska w miejscu prowadzonych robót i w jego bezpośrednim otoczeniu.
2. W czasie wykonywania jakichkolwiek robót związanych z zamówieniem, Wykonawca stosuje wszystkie przepisy dotyczące ochrony środowiska naturalnego, ochrony przyrody, bezpieczeństwa ruchu w miejscu prowadzonych robót. Opłaty i kary za przekroczenie norm w trakcie realizacji robót, określonych w tych przepisach poniesie Wykonawca. Materiały z rozbiórki nadające się do ponownego wbudowania należy odwieźć na magazyn Zamawiającego mieszczący się w Bydgoszczy przy ul. Witebska 5a.
3. Wykonawca ponosi wszystkie koszty związane z najmem i dzierżawą terenu pod zaplecze oraz z organizacją dostarczenia energii elektrycznej i wody.
4. W czasie wykonywania robót budowlanych, Wykonawca utrzymuje miejsce prowadzonych robót w stanie wolnym od przeszkód komunikacyjnych, składa wszelkie urządzenia pomocnicze, sprzęt, materiały i grunty w ustalonych miejscach i należyтым porządku.
5. Natychmiast po zakończeniu robót Wykonawca porządkuje miejsce prowadzonych robót na własny koszt i przekazuje je Inspektorowi Nadzoru w terminie określonym w protokole z wizji lokalnej w terenie.
6. Wykonawca podczas wykonywania wszystkich czynności w miejscu prowadzonych robót zapewnia i w pełni przestrzega bezpieczeństwa i ochrony zdrowia wszystkich osób upoważnionych do przebywania w tym miejscu i faktycznie tam przebywających, wykonuje i utrzymuje na własny koszt wszelkie osłony, ogrodzenia, oznakowanie i oświetlenie miejsca prowadzonych robót w pasie drogowym.
7. Wszystkie roboty objęte Umową Wykonawca wykonuje, jeżeli jest to możliwe w taki sposób, aby nie zakłócać bez potrzeby lub w stopniu większym niż to niezbędne, ruchu na drogach publicznych i prywatnych przejściach oraz terenach należących do Zamawiającego lub innych osób.
8. Wykonawca zabezpiecza ciągłość ruchu pieszego i kołowego w miejscu prowadzonych robót w pasie drogowym, chyba, że Strony ustalą inaczej.
9. Na wszelkie roboty, wymagające ograniczenia w ruchu kołowym i pieszym lub powodujące utrudnienia w ruchu drogowym, musi być wydana zgoda Inspektora Nadzoru z uzgodnieniem: terminu i czasu prowadzenia tych robót oraz sposobem ich oznakowania i prowadzeniem ewentualnych objazdów. Wykonawca posiada wystarczającą ilość znaków drogowych do oznakowania miejsca prowadzenia robót w pasie drogowym,

10. Jeżeli w trakcie wykonywania robót Wykonawca natrafi na przeszkody fizyczne, jakich mimo swego doświadczenia nie mógł przewidzieć, to powiadamia o tym niezwłocznie Inspektora Nadzoru. Wykonawca ma obowiązek na bieżąco ostrzegać Inspektora Nadzoru o szczególnych wydarzeniach, problemach i okolicznościach, które mogą ujemnie wpłynąć na jakość robót lub opóźnienie w ich realizacji.

§ 10.

1. Wykonawca ponosi odpowiedzialność za prawidłowe oznakowanie i zabezpieczenie miejsca prowadzonych robót w pasie drogowym.
Prowadzone roboty winny być oznakowane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 roku w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa drogowego i warunków ich umieszczenia na drogach:
  - a) załącznik 1 – szczegółowe warunki techniczne dla znaków drogowych pionowych i warunki ich umieszczenia na drogach,
  - b) załącznik 2 – szczegółowe warunki techniczne dla urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunki ich umieszczenia na drogach,
2. Wykonawca, w trakcie wykonywania robót, ma obowiązek zapewnić bezpieczeństwo osób trzecich, oraz jest odpowiedzialny za wszelkie szkody powstałe w związku z ich prowadzeniem, a wszelkie roszczenia, jakie wpłyną do Zamawiającego w związku z wykonywaniem robót, będą kierowane do załatwienia i załatwiane bezpośrednio przez Wykonawcę.
3. Wykonawca bierze na siebie pełną odpowiedzialność za właściwe wykonanie robót, zapewnienie warunków bezpieczeństwa, oraz za metody organizacyjno – techniczne stosowane w miejscu prowadzonych robót w pasie drogowym.

§ 11.

1. Do podstawowych obowiązków Zamawiającego należy dokonywanie odbiorów robót.
2. Ustala się następujące rodzaje odbiorów robót:
  - 1) odbiór robót zanikających i ulegających zakryciu;
  - 2) odbiór końcowy;
  - 3) odbiór gwarancyjny;
3. Odbiór robót zanikających i ulegających zakryciu:
  - 1) żadna robota nie może być zakryta lub w inny sposób uczyniona niedostępną bez zgody Inspektora Nadzoru. Wykonawca jest zobowiązany umożliwić Inspektorowi Nadzoru sprawdzenie każdej roboty, która zanika lub ulega zakryciu,
  - 2) roboty ulegające zakryciu podlegają odbiorowi, których gotowość Wykonawca zgłasza pisemnie, powiadamiając o tym Inspektora Nadzoru i laboratorium Zamawiającego.
Odbiór winien być przeprowadzony niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu trzech dni od daty zgłoszenia i powiadomienia o tym Inspektora Nadzoru,
  - 3) jeżeli Inspektor Nadzoru uzna odbiór robót zanikających lub ulegających zakryciu za zbędny, ma obowiązek powiadomić o tym Wykonawcę,
  - 4) w przypadku niepowiadomienia Inspektora Nadzoru o gotowości odbioru powyższych robót, Wykonawca ma obowiązek odkryć lub wykonać otwory niezbędne dla zbadania robót, a następnie na własny koszt przywrócić stan poprzedni,
  - 5) Inspektor Nadzoru dokonuje odbioru robót zanikających i ulegających zakryciu w postaci wpisu w dzienniku budowy.
4. Odbiór końcowy:
  - 1) odbioru końcowego dokonuje się po całkowitym zakończeniu wszystkich robót składających się na przedmiot Umowy na podstawie oświadczenia Kierownika budowy oraz innych czynności przewidzianych przepisami ustawy Prawo budowlane, potwierdzonych przez Inspektora Nadzoru, potwierdzenie takie następuje po usunięciu wszystkich wad stwierdzonych i ujawnionych w toku odbioru,
  - 2) odbiór winien być przeprowadzony niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu **14 dni** od daty zgłoszenia i powiadomienia o tym Inspektora Nadzoru; za datę zakończenia wykonanych robót przyjmuje się datę zgłoszenia do odbioru,
  - 3) w przypadku, gdy Inspektor Nadzoru stwierdzi, że roboty nie zostały wykonane, Zamawiający wyznacza termin ponownego złożenia wniosku o dokonanie odbioru, niezależnie od naliczania kar umownych, o których mowa w § 16 niniejszej umowy

- 4) Inspektor Nadzoru dokonuje odbioru końcowego wykonanych robót, przy udziale upoważnionych przedstawicieli Wykonawcy, na podstawie umowy i sporządza protokół odbioru końcowego robót,
  - 5) Inspektor Nadzoru ma prawo dokonać potrąceń w przypadkach, gdy:
    - a) wystąpią wady dające się usunąć w całości, do wysokości 100% ceny brutto tych robót do czasu usunięcia tych wad,
    - b) wystąpią wady, które nie dają się usunąć, ale nie powodują utraty walorów użytkowych zgodnie z przeznaczeniem obiektu. W tym wypadku Inspektor Nadzoru proponuje wysokość potrąceń. Ostatecznie wysokość potrąceń ustali Zamawiający (do wysokości 15% ceny brutto tych robót),
  - 6) jeżeli Wykonawca nie usunie wad w terminie ustalonym w protokole odbioru końcowego, Zamawiający powiadamia go o zamiarze zlecenia tych robót innemu Wykonawcy. Koszt usunięcia wad zostanie potrącony Wykonawcy z wynagrodzenia bądź z zabezpieczenia należytego wykonania umowy,
  - 7) Inspektor Nadzoru dokonuje odbioru wykonanych robót na podstawie obowiązujących norm, przepisów, aprobat i wyników badań, zatwierdza obmiar robót oraz otrzymuje od Wykonawcy atesty, świadectwa jakości, aprobaty na wbudowane materiały i sporządza z udziałem Wykonawcy, Podwykonawców lub dalszych Podwykonawców protokół odbioru końcowego robót.
5. Odbiór gwarancyjny:
- 1) odbiór gwarancyjny jest przeprowadzany komisyjnie przy udziale upoważnionych przedstawicieli Zamawiającego i Wykonawcy. Odbiór gwarancyjny, polegający na ocenie robót związanych z usunięciem wad zaistniałych w okresie gwarancyjnym, zostanie dokonany w ciągu 15 dni przed upłynięciem okresu gwarancyjnego,
  - 2) jeżeli Wykonawca nie usunie wad powstałych w okresie gwarancyjnym w terminie ustalonym, Zamawiający powiadamia go o zamiarze zlecenia tych robót innemu Wykonawcy. Kosztem usunięcia wad zostanie obciążony Wykonawca,
  - 3) odbiór gwarancyjny jest dokonywany w formie protokołu ostatecznego odbioru robót po usunięciu wszystkich wad ujawnionych w okresie gwarancyjnym i zwalnia on Wykonawcę z wszystkich zobowiązań wynikających z Umowy, dotyczących usuwania wad.

§ 12.

1. Wykonawca udziela Zamawiającemu gwarancji jakości na wykonane roboty budowlane na okres .....lat, licząc od daty odbioru końcowego robót. Czas rękojmi przedłuża się do pięciu lat. Urządzenia zieleni, dla których Zamawiający wymaga udzielenia gwarancji jakości na okres jednego roku licząc od daty odbioru końcowego robót,
2. Jeżeli w okresie gwarancji ujawnią się wady, które Wykonawca zobowiązany będzie usunąć, to gwarancja dla naprawionego elementu wyniesie ponownie 5 lat.
3. Gwarancja ulega przedłużeniu o okres naprawy gwarancyjnej.

§ 13.

1. Rozliczenie za wykonane roboty budowlane odbędzie się jednorazowo, po odbiorze końcowym kompletnego przedmiotu Umowy, na podstawie podpisanego protokołu odbioru końcowego robót z załączonym zatwierdzonym przez Inspektora Nadzoru kosztorysem powykonawczym, w którym wartość wykonanych robót stanowić będzie iloczyn ilości faktycznie wykonanych, odebranych robót i odpowiadających im cen jednostkowych ujętych w poszczególnych pozycjach kosztorysu ofertowego, stanowiącego wraz z Ofertą Wykonawcy załącznik Nr 1 do niniejszej Umowy.
2. Płatność odbędzie się na podstawie protokołu, o którym mowa w ust. 1 oraz prawidłowo wystawionych faktur VAT przez Wykonawcę.
3. Zapłata przez Zamawiającego nastąpi w terminie 30 dni licząc od daty otrzymania prawidłowo wystawionej faktury VAT od Wykonawcy, na rachunek bankowy wskazany na fakturze VAT.
4. Jeżeli Zamawiający opóźnia płatności, Wykonawca, Podwykonawca, upoważniony jest do ustawowych odsetek, licząc od daty, w której płatność powinna być dokonana.

§ 14.

Wykonawca nie może dokonać przeniesienia swoich wierzytelności wobec Zamawiającego na osoby lub podmioty trzecie bez uprzedniej zgody Zamawiającego. Jakakolwiek cesja dokonana bez takiej zgody nie będzie ważna i stanowić będzie istotne naruszenie postanowień Umowy.

§ 15.

1. W razie niewykonania lub nienależytego wykonania Umowy, Wykonawca zapłaci Zamawiającemu kary Umowne, w następujących przypadkach:
  - 1) za zwłokę w wykonaniu przedmiotu Umowy - w wysokości **1%** wynagrodzenia Wykonawcy brutto, o którym mowa w § 3 ust. 1 Umowy, za każdy rozpoczęty dzień zwłoki,
  - 2) za zwłokę w usunięciu wad stwierdzonych przy odbiorze lub w okresie gwarancji jakości – w wysokości **1%** wynagrodzenia Wykonawcy brutto, o którym mowa w § 3 ust. 1 Umowy, za każdy rozpoczęty dzień zwłoki, liczonej od dnia wyznaczonego na usunięcie wad,
  - 3) za spowodowanie przez Wykonawcę przerwy w realizacji robót budowlanych bez uzasadnionego powodu - w wysokości **0,5%** wynagrodzenia Wykonawcy brutto, o którym mowa w § 3 ust. 1 Umowy, za każdy rozpoczęty dzień zwłoki, za każdy dzień przerwy w realizacji robót,
  - 4) *za nieprzedłożenie Zamawiającemu do zaakceptowania projektu umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, lub projektu jej zmiany umowy - w wysokości **5%** wartości wynagrodzenia brutto określonego w projekcie tej umowy, nie mniej jednak niż **1 000,00 PLN**,*
  - 5) *za nieprzedłożenie Zamawiającemu poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii umowy o podwykonawstwo lub jej zmiany, w terminie 7 dni od jej zawarcia - w wysokości **5%** wartości wynagrodzenia brutto określonego w tej umowie, za każdy dzień zwłoki liczonej od upływu terminu na jej obowiązkowe dostarczenie, nie mniej jednak niż **1 000,00 PLN**,*
  - 6) *za brak zmiany umowy o podwykonawstwo w zakresie terminu zapłaty - w wysokości **5%** wartości wynagrodzenia brutto określonego w tej umowie, nie mniej jednak niż **1 000,00 PLN**.*
  - 7) za odstąpienie od Umowy przez Wykonawcę z przyczyn niezależnych od Zamawiającego oraz przez Zamawiającego z przyczyn zależnych od Wykonawcy określonych w § 17 ust. 1 Umowy - w wysokości **5%** wynagrodzenia Wykonawcy brutto, o którym mowa w § 3 ust. 1 Umowy.
  - 8) za niewprowadzenie lub wprowadzenie tymczasowej organizacji ruchu niezgodnie z zatwierdzonym projektem tymczasowej organizacji ruchu w wysokości **1.000,00 PLN** za każdy dzień nieprzebiegania prawidłowo.
2. Zamawiający, nie będzie naliczał kar umownych z tytułu braku zapłaty lub nieterminowej zapłaty wynagrodzenia należnego Podwykonawcom lub dalszym Podwykonawcom, z uwagi na bezpośrednią płatność tego wynagrodzenia przez Zamawiającego.
3. Zamawiający zapłaci Wykonawcy karę Umowną - w wysokości **5%** wynagrodzenia Wykonawcy brutto, o którym mowa w § 3 ust. 1 Umowy, za odstąpienie od Umowy przez Zamawiającego z przyczyn od niego zależnych.
4. Strony ustalają, że odpowiedzialność Wykonawcy z tytułu kar umownych, nie może przekroczyć w sumie **25 %** wynagrodzenia Wykonawcy brutto, o którym mowa w § 3 ust. 1.
5. Stronom przysługuje prawo dochodzenia odszkodowania przewyższającego kary umowne, do wysokości faktycznie poniesionej szkody.
6. W razie naliczenia uzasadnionej kary umownej, kara zostanie zapłacona przez zobowiązanego w ciągu 14 dni od dnia wystąpienia o zapłatę przez uprawnionego do kary.
7. Zamawiający ma prawo na poczet przysługującej mu kary umownej obniżyć stosownie wynagrodzenie Wykonawcy, Podwykonawcy, dalszego Podwykonawcy.
8. Nałożenie kar umownych lub ich zapłata nie zwalnia Wykonawcy z obowiązku wykonania przedmiotu umowy, ani z obowiązków wynikających z udzielonej przez niego rękojmi za wady fizyczne przedmiotu umowy.
9. Postanowienia dotyczące kar umownych obowiązują pomimo wygaśnięcia umowy, rozwiązania lub odstąpienia od niej.
10. W przypadku nieterminowego usunięcia zgłoszenia lub usunięcia wad bądź niewłaściwego zabezpieczenia miejsca prowadzonych robót, Wykonawca pokryje związane z tym roszczenia odszkodowawcze osób trzecich, niezależnie od obowiązku zapłaty kar umownych.

§ 16.

1. Zamawiającemu przysługuje prawo odstąpienia od Umowy:
  - 1) w razie zaistnienia istotnej zmiany okoliczności powodującej, że wykonanie Umowy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było przewidzieć w chwili zawarcia Umowy; odstąpienie od Umowy w tym wypadku może nastąpić w terminie 30 dni od powzięcia wiadomości o powyższych okolicznościach. W tym przypadku Wykonawca może żądać wyłącznie wynagrodzenia należnego z tytułu wykonania części Umowy,
  - 2) jeżeli Wykonawca bez uzgodnienia z Inspektorem Nadzoru przerwał realizację robót i nie realizuje ich przez okres 3 dni, w ciągu 14 dni od powzięcia wiadomości,
  - 3) jeżeli Wykonawca bez uzasadnionych przyczyn nie rozpoczął robót i nie kontynuuje ich pomimo dodatkowego wezwania Inspektora Nadzoru lub w przypadku wstrzymania robót przez Inspektora Nadzoru, nie podjął ich w ciągu 3 dni od chwili otrzymania decyzji o możliwości ich kontynuacji, w ciągu 14 dni od powzięcia wiadomości,
  - 4) jeżeli Wykonawca wykonuje roboty wadliwie i niezgodnie z Umową oraz nie reaguje na polecenia Inspektora Nadzoru, dotyczące poprawek i zmian sposobu wykonania w wyznaczonym mu przez Inspektora Nadzoru terminie, w ciągu 14 dni od powzięcia wiadomości,
  - 5) jeżeli Wykonawca nienależycie wykonuje swoje zobowiązania Umowne, w ciągu 14 dni od powzięcia wiadomości,
  - 6) jeżeli Wykonawca powierzył wykonanie przedmiotu Umowy: innym wykonawcom lub bez pisemnej zgody Zamawiającego podwykonawcom niewymienionym w umowie, w ciągu 14 dni od powzięcia wiadomości.
2. W przypadku notorycznie powtarzających się opóźnień w realizacji Umowy, Zamawiającemu przysługuje prawo rozwiązania Umowy bez wypowiedzenia, za trzydniowym pisemnym uprzedzeniem.
3. Bezpośrednie zapłaty wynagrodzenia należnego Podwykonawcom lub dalszym Podwykonawcom dokonywane przez Zamawiającego nie stanowią podstawy odstąpienia od umowy, o której mowa w art. 143c ust. 7 UPZP.
4. W przypadku odstąpienia od Umowy Wykonawcę oraz Zamawiającego obciążają następujące obowiązki:
  - 1) Wykonawca ma obowiązek natychmiast wstrzymać realizację przedmiotu Umowy, zabezpieczyć przerwane roboty w zakresie obustronnie uzgodnionym oraz miejsce prowadzonych robót i zgłosić roboty przerwane do odbioru przez Zamawiającego,
  - 2) Wykonawca sporządzi wykaz tych materiałów, które nie mogą być wykorzystane przez niego do realizacji innych robót nieobjętych Umową, jeżeli odstąpienie nastąpiło z przyczyn niezależnych od Wykonawcy,
  - 3) Zamawiający dokona odbioru robót przerwanych,
  - 4) w terminie 7 dni od daty odstąpienia od Umowy, Wykonawca przy udziale Zamawiającego, sporządzi protokół robót w toku według stanu na dzień odstąpienia, który stanowi podstawę do ustalenia wynagrodzenia Wykonawcy i wystawienia faktury,
  - 5) Zamawiający zapłaci Wykonawcy wynagrodzenie za roboty wykonane do dnia odstąpienia.

§ 17.

1. Wykonawca wniósł zabezpieczenie należytego wykonania umowy w wysokości **5 % ceny całkowitej podanej w ofercie**, tj. .... PLN w formie pieniądza, który zdeponowany będzie w banku Zamawiającego.
2. 70 % zabezpieczenia, tj. kwotę .... PLN Zamawiający zwolni w terminie do 30 dni od wykonania przedmiotu umowy i uznania go przez Zamawiającego za należyte wykonany poprzez podpisanie protokołu odbioru końcowego.
3. Kwotę pozostawioną na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi za wady fizyczne, wynoszącą 30% wartości zabezpieczenia należytego wykonania umowy, tj. .... PLN Zamawiający zwolni w terminie do 15 dni po upływie okresu rękojmi.
4. Koszty uzyskania zabezpieczenia należytego wykonania umowy ponosi Wykonawca.
5. Zabezpieczenie należytego wykonania umowy służy pokryciu roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy.

§ 18.

Zmiany w robotach budowlanych – roboty dodatkowe, zaniechane lub zamienne:

1. Inspektor Nadzoru ma prawo dokonać zmian jakości, ilości lub technologii robót lub ich części określonych w zamówieniu, jeżeli uzna, że są one niezbędne do uzyskania celu oznaczonego w Umowie, a Wykonawca powinien wykonać każde z poniższych poleceń:
  - 1) zmniejszyć ilość robót lub pominąć poszczególne roboty (*roboty zaniechane to konieczność zaniechania wykonania robót objętych kosztorysem ofertowym na skutek sytuacji niemożliwej wcześniej do przewidzenia w celu prawidłowego wykonania przedmiotu umowy*),
  - 2) wykonać roboty zamienne (*roboty do wykonania nie objęte kosztorysem ofertowym lecz niewykraczające poza przedmiot zamówienia określony w CPV, wynikające z konieczności wykonania rozwiązań zamiennych w stosunku do przewidzianych w zamówieniu, jeżeli są one uzasadnione koniecznością zwiększenia bezpieczeństwa realizacji robót budowlanych lub usprawnienia procesu budowy*),
  - 3) zmienić kolejność robót,
  - 4) zwiększyć ilość jakichkolwiek robót objętych kosztorysem ofertowym w ramach wykonania robót dodatkowych niezbędnych dla zakończenia zamówienia podstawowego, po ich zaakceptowaniu przez Zamawiającego i zawarciu odrębnej Umowy.
2. Jeżeli zajdzie konieczność wykonania robót dodatkowych, Inspektor Nadzoru i Kierownik Budowy sporządzą protokół konieczności wykonania robót dodatkowych, określający zakres rzeczowy robót koniecznych do wykonania. Na wykonanie robót dodatkowych Strony zobowiązane są do zawarcia odrębnej Umowy w trybie art. 67 ust. 1 pkt 5 UPZP.
3. Jeżeli zajdzie konieczność zaniechania robót objętych kosztorysem ofertowym, Inspektor Nadzoru i Kierownik Budowy sporządzą protokół konieczności robót zaniechanych, określający zakres rzeczowo-finansowy tych robót.
4. Jeżeli zajdzie konieczność wykonania robót zamiennych nie objętych kosztorysem ofertowym, Inspektor Nadzoru i Kierownik Budowy sporządzą protokół konieczności wykonania robót zamiennych, określający zakres rzeczowo-finansowy tych robót.
5. Wykonawca nie wprowadzi jakichkolwiek zmian w robotach budowlanych bez polecenia Inspektora Nadzoru.

§ 19.

1. Zgodnie z art. 144 ust. 1 UPZP, Zamawiający dopuszcza zmiany Umowy w stosunku do treści oferty w zakresie:
  - 1) deklaracji Wykonawcy zawartej w Ofercie w zakresie wykonania zamówienia z udziałem lub bez udziału Podwykonawców, na uzasadniony pisemny wniosek Wykonawcy i zaakceptowany przez Zamawiającego,
  - 2) ceny Umowy, która może ulec zmianie w przypadkach:
    - a) zmiany VAT,
    - b) wykonania mniejszego zakresu robót niż zakres określony w kosztorysie ofertowych wynikających z ich zaniechania lub wystąpienia robót zamiennych,
    - c) w przypadku ujawnienia w trakcie realizacji zamówienia wad projektowych, skutkujących koniecznością dokonania poprawek lub uzupełnień dokumentacji, w celu wykonania zamówienia zgodnie z jego przeznaczeniem, mających wpływ na cenę ofertową,
  - 3) przedłużenia terminu zakończenia robót, co może nastąpić w przypadku:
    - a) niemożności realizacji robót z powodu braku dostępności do miejsc prowadzonych robót lub gdy obowiązujące przepisy, normy, wymagania technologiczne nie dopuszczają do realizacji lub nakazują wstrzymanie robót,
    - b) wystąpienia konieczności wykonania robót dodatkowych lub zamiennych, lub innych niemożliwych do przewidzenia, wstrzymujących lub opóźniających realizację robót będących przedmiotem umowy, w przypadkach określonych w pkt 4,
    - c) wystąpienia innych okoliczności poza wynikającymi z uchybienia Wykonawcy lub za, które Wykonawca jest odpowiedzialny,
    - d) gdy umowa nie może być realizowana z powodu siły wyższej lub z powodu następstw siły wyższej,

- e) zmiany w uzbrojeniu i naniesieniach terenu w stosunku do danych w zasobach geodezyjnych, mających wpływ na termin realizacji,
- f) w przypadku ujawnienia w trakcie realizacji zamówienia wad projektowych, skutkujących koniecznością dokonania poprawek lub uzupełnień, jeżeli uniemożliwia to lub wstrzymuje realizację określonego rodzaju robót, mających wpływ na termin zakończenia robót,
- g) konieczność usunięcia błędów lub wprowadzenia zmian w dokumentacji projektowej, będących następstwem okoliczności leżących po stronie Zamawiającego,
- h) jeżeli niekorzystne warunki atmosferyczne niesprzyjają lub uniemożliwiają prawidłowe wykonanie zaplanowanych robót, w szczególności zgodnie z harmonogramem, z technologią realizacji robót, z odpowiednimi normami lub innymi przepisami, wymagającymi konkretnych warunków atmosferycznych, termin może ulec przedłużeniu, jedynie o ilość dni, w których niemożliwe było wykonanie robót,
- i) wystąpienia opóźnienia w dokonaniu określonych czynności lub ich zaniechania przez właściwe organy administracji państwowej lub gestorów sieci uzbrojenia, które nie są następstwem okoliczności, za które Wykonawca ponosi odpowiedzialność,
- j) wystąpienia opóźnienia w wydaniu decyzji, zezwoleń, uzgodnień itp., do wydania których właściwe organy lub gestorzy sieci uzbrojenia są zobowiązane na mocy przepisów prawa, jeżeli opóźnienie przekroczy okres, przewidziany w przepisach prawa, w których ww. decyzje, zezwolenia, uzgodnienia i itp., powinny zostać wydane oraz nie są następstwem okoliczności, za które Wykonawca ponosi odpowiedzialność,
- k) odmowy wydania przez właściwe organy decyzji, zezwoleń, uzgodnień itp. z przyczyn niezależnych od Wykonawcy,
- l) wstrzymania robót lub przerwy w realizacji robót, powstałej z przyczyn zależnych od Zamawiającego,
- m) wystąpienia konieczności rozpoznania terenu w zakresie znalezisk archeologicznych, konieczności prowadzenia badań archeologicznych, które mogą skutkować niemożliwością zrealizowania przedmiotu umowy w przyjętym terminie zakończenia robót,
- n) wystąpienia odbiegających w sposób istotny od przyjętych w dokumentacji projektowej warunków geologicznych, geotechnicznych lub hydrologicznych, które mogą skutkować w świetle dotychczasowych założeń niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem przedmiotu umowy,
- o) konieczność wykonania prac wynikających z zaleceń organów uprawnionych, np. Nadzoru budowlanego, Konserwatora zabytków, itp.,
- p) zwłoki w przekazaniu terenu budowy przez Zamawiającego,
- q) jeżeli termin przekazania terenu budowy przekroczy 7 dni od planowanego terminu jego przekazania,
- r) z powodu działań osób trzecich uniemożliwiających wykonanie przedmiotu umowy, które to działania nie są konsekwencją winy którejkolwiek ze Stron,
- s) zmiany etapowania przedmiotu umowy, zakresu robót objętych poszczególnymi etapami,
- 4) zmiany sposobu wykonania przedmiotu umowy, w przypadkach:
  - a) konieczności zrealizowania przedmiotu umowy przy zastosowaniu innych rozwiązań technicznych lub materiałowych ze względu na zmiany obowiązującego prawa,
  - b) odbiegających w sposób istotny od przyjętych w dokumentacji projektowej warunków terenowych, w szczególności braku zinwentaryzowania podziemnych sieci, instalacji i urządzeń lub obiektów budowlanych lub zinwentaryzowania ich w sposób wadliwy, skutkujących niemożliwością wykonania przedmiotu umowy przy dotychczasowych założeniach technologicznych lub materiałowych,
  - c) odbiegających w sposób istotny od przyjętych w dokumentacji projektowej warunków geologicznych, skutkujących w świetle przyjętych dotychczasowych założeń technologicznych, niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem przedmiotu umowy,
  - d) konieczność zrealizowania jakiegokolwiek części robót, objętych przedmiotem umowy, przy zastosowaniu odmiennych rozwiązań technicznych lub technologicznych, niż wskazane w dokumentacji projektowej, a wynikających ze stwierdzonych wad tej dokumentacji lub zmiany stanu prawnego w oparciu, o który je przygotowano, gdyby zastosowanie przewidzianych rozwiązań groziło niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem przedmiotu umowy,

- e) zastosowania innych technologii wykonania robót – o ile są korzystne dla Zamawiającego i o ile nie powodują zwiększenia kosztów realizacji inwestycji, pod warunkiem, że są spowodowane okolicznościami, takimi jak:
- niedostępność na rynku materiałów lub urządzeń wskazanych w dokumentacji na skutek zaprzestania produkcji lub wycofania z rynku tych materiałów lub urządzeń,
  - pojawienie się na rynku materiałów lub urządzeń nowszej generacji pozwalających na zaoszczędzenie kosztów realizacji przedmiotu umowy lub kosztów eksploatacji wykonanego przedmiotu umowy, lub umożliwiające uzyskanie lepszej jakości robót,
  - pojawienie się nowszej technologii wykonania zaprojektowanych robót pozwalającej na zaoszczędzenie czasu realizacji inwestycji lub kosztów wykonania prac, jak również kosztów eksploatacji wykonanego przedmiotu umowy,
- 5) zmiany osób odpowiedzialnych za kierowanie robotami budowlanymi, pod warunkiem, że zaproponowana przez Wykonawcę, na dane stanowisko, osoba wykaże spełnianie warunków w zakresie nie mniejszym niż Zamawiający określił na etapie postępowania o zamówienie publiczne,
- 6) zmiany Podwykonawców, w tym podmiotów trzecich, na zasobach których Wykonawca opierał się wykazując spełnianie warunków udziału w postępowaniu,
- 7) zmiany zapisów dotyczących bezpośrednich płatności wynagrodzenia należnego Podwykonawcom lub dalszym Podwykonawcom dostaw lub usług wchodzących w zakres wykonywanych robót budowlanych, wynikających z dostarczonych Zamawiającemu postanowień umów o podwykonawstwo oraz zmian zapisów dotyczących kar umownych i odstąpienia od umowy, stanowiących konsekwencję zmiany płatnika należności należnych Podwykonawcy lub dalszemu Podwykonawcy,
- 8) zmiany zapisów dotyczących terminu dostarczenia Zamawiającemu projektu/ów Umowy/ów o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, stanowiące część zamówienia publicznego, projektu jej zmiany, wraz ze zgodą Wykonawcy na zawarcie umowy o podwykonawstwo o treści zgodnej z projektem umowy, projektem jej zmiany.
2. Zmiany Umowy będą mogły nastąpić również, w przypadku zaistnienia omyłki pisarskiej lub rachunkowej, a także zmiany powszechnie obowiązujących przepisów prawa w zakresie mającym wpływ na realizację przedmiotu umowy.
3. Nie stanowią zmiany umowy w rozumieniu art. 144 ust. 1 UPZP, następujące zmiany:
- a) danych związanych z obsługą administracyjno-organizacyjną umowy,
  - b) danych teleadresowych,
  - c) danych rejestrowych,
  - d) będące następstwem sukcesji uniwersalnej po jednej ze stron Umowy.
4. Wszelkie zmiany i uzupełnienia Umowy, wymagają formy pisemnego aneksu, pod rygorem nieważności i muszą być dokonane przez upoważnionych przedstawicieli obu Stron.

§ 20.

1. Wszelkie postanowienia Umowy będą interpretowane na podstawie przepisów prawa polskiego.
2. W przypadku wątpliwości interpretacyjnych, co do rodzaju i zakresu prac określonych w Umowie oraz zakresu praw i obowiązków Zamawiającego i Wykonawcy, będzie obowiązywać kolejność ważności dokumentów zgodnie z ust.3.
3. Integralnymi składnikami Umowy, poza niniejszymi postanowieniami, są następujące dokumenty:
  - 1) Oferta Wykonawcy wraz z kosztorysem ofertowym, stanowiąca **załącznik Nr 1**,
  - 2) specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych, stanowiące **załącznik Nr 2**,
  - 3) dokumentacja projektowa, stanowiąca **załącznik nr 3**.

§ 21.

1. W sprawach nieuregulowanych niniejszą umową zastosowanie znajdują odpowiednie przepisy prawa polskiego, a w szczególności następujące przepisy:
  - 1) ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane,
  - 2) ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny,wraz z aktami wykonawczymi do tych ustaw.

2. W zakresie objętym niniejszą umową nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, dotyczących zajęcia pasa drogowego.

§ 22.

Nieważność któregośkolwiek z postanowień niniejszej umowy nie powoduje nieważności pozostałych. Jeżeli jakiegokolwiek postanowienie niniejszej umowy będzie nieważne w całości lub części, nie będzie to mieć wpływu na moc obowiązującą pozostałej jej części. W takim przypadku Strony zastąpią nieważne postanowienie postanowieniem mającym moc prawną.

§ 23.

Spory związane z realizacją umowy Strony poddają rozstrzygnięciu Sądu powszechnego właściwego dla siedziby Zamawiającego.

§ 24.

Umowę niniejszą sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym egzemplarzu dla każdej ze Stron, odczytano i podpisano.

Zamawiający:

Wykonawca: